

bpost

PB-PP|B-33507
BELGIE(N)-BELGIQUE

HET KIKKERTJE

WINTER 2015

Jaargang 35 nummer 2 - december 2015, januari, februari 2016
Driemaandelijks nationaal tijdschrift van JNM vzw. Afgiftekantoor Gent x - P 308588
V.U. Mauri Boute, Tarbotstraat 61F, 9000 Gent

JNM

- Een jeugdbeweging voor en door jongeren
- Spel en plezier
- Wild van natuur
- Wild voor milieu
- Uit verwondering en bezorgdheid
- Open voor iedereen
- Ongebonden
- En een beetje tegendraads

LID WORDEN

- Surf naar www.jnm.be/lidworden en vul het inschrijvingsformulier in.
- Nieuwe leden betalen maar 5 euro.

LID BLIJVEN

- Surf naar www.jnm.be en meld je aan.
- Surf dan naar "mijn gegevens" (rechts bovenaan).
 - 18 euro voor piep-, ini- & gewone leden, geboren in 1990 tot en met 2008 (je krijgt ook een abonnement op Euglena of Kikker)
 - 18 euro voor steunleden, geboren in 1989 of vroeger (je krijgt ook een abonnement op Euglena)
 - 36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen... (je krijgt een abonnement op Euglena + Kikker)

CONTACTEER ONS

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in om JNM'ers van 45 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in bovenaan op jnm.be en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 70 vrijwilligers die zich in acht werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het nationaal secretariaat in Tarbotstraat 61F in Gent.

Heb je een administratieve vraag, mail dan naar info@jnm.be of bel 09 223 47 81.

WERKTEN MEE AAN DIT NUMMER:

Pepijn Boeraeve, Mauri Boute, Helena Van Respaille, Veerle Cannoot, Klaas Debusschere, Cheyenne Guldemont
Lay-out en illustraties: Mauri Boute
Cover foto: 'dwergmuis' door Stijn Baeten

met steun van de
**Vlaamse
overheid**

JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

VOORWOORD

VAN DE OPPERPIEP

DOOR *Cheyenne Guldemont*

Hallo allerliefste piepertjes

Het is weer eens tijd voor een kikkertje!

Jullie zullen het ook wel merken dat als je buiten gaat het kouder en kouder aan het worden is. De bomen verliezen hun blaadjes en de prachtige herfstkleuren nemen over. Wat doen JNMers nu in deze periode? Wel wij trekken onze dikke jas, handschoenen, mooie sjaal en super leuke dikke sokken aan en gaan naar het bos! Een beetje kou gaat ons toch niet tegen houden zeker?

Bekijk zeker eens de activiteiten van je afdeling en laat je gaan!

In dit kikkertje kan je ook nog leuke artikels vinden dus kijk snel!

Ps. De feestdagen komen er aan! Van mij in ieder geval al veel plezier gewenst!

Dikke knuffel

Cheyenne

Opperpiep 2015-2016

INHOUDSTAFEL

VOORWOORD

1

2

3

4

5

DWERMUIZEN

6

7

8

DOOD DOET LEVEN

9

10

**UITNEEMBAAR
SPELLETJESBLAD
TANGRAM**

X

X

X

X

11

**KOKEN MET: MAURI
APPEL-NOTEN-CAKE**

12

13

14

15

POST

16

JNM-WINKEL

17

18

19

20

In dit boekje zitten
15 groene dwergmuizen
verstopt. Vind je ze allemaal?
Ze zien er zo uit

En deze telt natuurlijk
nog niet mee.

**WIN
een
zoekkaart!**

DWERG MUIZEN

DOOR *Pepijn Boeraeve*

Droom jij soms van een boomhut? Zelf had ik er lang geleden één en ik vond het fantastisch, zo hoog in de boom zitten. Dwergmuizen vinden hetzelfde, alleen maken zij 'gras'-hutten. Deze muisjes zijn zo klein dat ze hun nestje bovenin uit enkele stevige grashalmen kunnen maken. En het nestje zelf is volledig van gras gemaakt. Klinkt gezellig, niet?

Foto: *Stijn Baeten*

De Dwergmuizen (*Micromys minutus*) zijn dus kleine muisjes die weinig wegen. Ze worden 5 tot 8 cm lang en hebben een staart die ongeveer even lang is. Een volwassen Dwergmuis weegt maar 5 tot 10 gram. Dat is evenveel als een muntstuk van 50 cent!

Doordat ze zo weinig wegen, is zelfs een grasstengel stevig genoeg om in te klimmen en naar de volgende stengel te sprin-

Dwergmuis
Micromys minutus
ware grootte

Gewicht: 5 tot 10 gram

“ Doordat ze zo weinig wegen, is zelfs een grasstengel stevig genoeg om in te klimmen en naar de volgende stengel te springen.

DWERGMUIS

Foto: Patrice Wuine

gen. Dwergmuizen vind je dus vooral in graanakkers, weides met hoog gras en rietvelden. Bijna het hele jaar zitten ze daar hoog tussen de stengels. Ze vinden het dus niet erg als er eens wat water op de grond staat. Je vindt ze dan ook veel in moerassen of op de oever van rivieren.

Ook hun nestje zit bovenin het gras of het riet. Een Dwergmuis begint met enkele bladeren die vastzitten aan de stengel. Met hun tandjes snijden ze die bladeren in fijne reepjes en die reepjes weven ze aan elkaar. Het begin van het nestje zit dus goed vast hoog in het gras. Dan halen ze andere blaadjes van gras en riet erbij om het nest verder te verstevigen en dicht te maken. En zo ontstaat een mooi rond bolletje gras waarin de dwergmuizen zich schuilhouden. In de paartijd maken ze een nieuw en steviger nest. En met wat mos of pluizen wordt een zacht bedje voor de jongen gemaakt.

Nog iets speciaals om zo hoog boven de grond te kunnen leven, is de grijpstaart van de Dwergmuis. Geen enkel ander zoogdier in Europa heeft zo'n staart waarmee die iets kan vastnemen. De Dwergmuizen gebruiken die om nog beter te kunnen klauteren. En als ze zich vast hangen met hun staart, dan hebben ze alle vier hun pootjes vrij om voedsel te verzamelen.

Enkel in de winter lopen Dwergmuizen wat meer over de grond. Dus wie valletjes uitzet om muizen levend te vangen, kan dit enkel in de winter doen. Het gevolg is dat we eigenlijk weinig weten over wat die muizen in de zomer uitsteken. Enkele onderzoekers kwamen op het idee om kunstmatige nesten op te hangen en die dan te controleren. Een tennisbal met een gaatje in werkt echt goed. Op die manier ontdekte men bijvoorbeeld dat Dwergmuizen niet alleen 's nachts actief zijn maar ook af en toe eens overdag.

ZIEZO, WAT HEBBEN WE GELEERD?

Als je tussen hoog gras een mooi rond bolletje gras vindt, dan is het waarschijnlijk een nestje van de Dwergmuis!

Als je nog een oude tennisbal hebt, niet weggooien! Maak er een gaatje in en lig hem in de tuin of een natuurgebiedje in de buurt. Wie weet slaapt er ooit een Dwergmuis in.

Als je wil weten of een grasstengel stevig genoeg is om een Dwergmuis te dragen, neem dan een stukje plakband en een muntstuk van een halve euro en je weet het meteen!

Wil je meer weten over muizen? Voor slechts 1,20 euro vind je deze muizen zoekkaart in de JNM-winkel. Kijk snel op pagina 17 voor meer winkel nieuws!

DOOD DOET LEVEN

“ Deze ruwe pissebed zit verstopt in de groeven van rot hout. Dat eten ze ook graag.

DOOR *Helena Van Respaille*

Vandaag eten we gebakken tak met schors. Klinkt dat vreemd? Nochtans staat dood hout op het menu van duizenden schimmels, paddenstoelen en kevers.

DOOD IS LEKKER

Bomen stapelen elke dag energie van de zon op in hun hout, schors en bladeren tot ze dood gaan. De natuur laat die energie niet verloren gaan, maar gebruikt het als voedsel voor andere planten en dieren. Maar hout is moeilijk om te verteren - heb jij het ooit al geprobeerd? - , er zijn maar weinig organismen die het kunnen.

Paddenstoelen groeien in dood hout om zich te voeden. Eigenlijk lijken ze op een erg smalle, binnenstebuiten gekeerde darm met veel vertakkingen. Pissebedden en miljoenpoten zijn dan weer zot van rottend hout en bladeren. Rottend hout betekent dat het hout al

eens is voor-verteerd door paddenstoelen. Pissebedden vinden het te lastig om hout te eten, dus zijn ze blij dat paddenstoelen het moeilijkste werk al gedaan hebben. Samen recycleren ze de natuur.

Er zijn ook soorten die graag dode dieren lusten. Jawel, de doodgravers en vleesvliegen leggen hun eitjes in kadavers (dat zijn dus dode lichamen van dieren). De larves en maden die even later uit de eitjes komen, doen zich te goed aan het vlees.

DOOD IS MIJN THUIS

Voor veel dieren is dood hun thuis. Denk maar aan de specht, de steenuil en vleermuizen. Ze leven allemaal in holtes van dode bomen. Als je een stronk opheft, zie je vaak beestjes: slakken, spinnen, mieren, kevers... Deze diertjes verstopten zich onder dood hout, omdat ze een vochtig plekje nodig hebben. In de vele spleten schuilen ze voor wie graag een kevertje lust. Wist je trouwens dat een kwart van alle kevers in dood hout leeft?

DOOD IN DE NATUUR

Je hebt nu wel begrepen dat dood belangrijk is in de natuur. Wel, dan ben je veel slimmer dan de bosbeheerder van 50 jaar geleden! Tot 1985 dacht men dat dood hout 'vuil' was. Bossen moesten proper zijn en al het dode hout werd weggehaald. Nu weten we wel beter! Daarom blijft dood hout nu gewoon liggen. Soms doen bosbeheerders zelfs expres bomen dood.

Liggend dood hout is heel goed voor paddenstoelen en kriebelbeestjes. Amfibieën (kikkers en padden bijvoorbeeld) kruipen in takken(hopen). Staand hout is weer goed is voor spechten, uilen en vleermuizen die wonen in de holtes.

Dode dieren worden vaak opgeruimd, omdat de kadavers stinken en misschien ziektes overbrengen naar vee. Maar in 2008 begon er een project 'dood doet leven' in het Zoniënwoud om de kadavers te laten liggen, zo hoopt men dat dieren die graag dode beesten eten ook weer een plekje in het bos krijgen.

“ De doodgraver legt zijn eitjes in dode dieren. De larves en maden die even later uit de eitjes komen, doen zich tegood aan het vlees.

“ Schimmels en paddenstoelen lijken op een binnenstebuiten gekeerde darm met vertakkingen. Zo verteren ze hout.

DOOD IN JE TUIN

Zelf kan je ook aan de slag gaan: wat doe je hier immers met alle dode takken en bladeren in je tuin? Je kan een takkenwal maken! Leg al de takken en bladeren op elkaar en je hebt in één-twee-drie een huisje gebouwd!

Of durf jij meer? Als je dode dieren in je tuin vindt, zoals een muis of egel, begraaft die dan niet. Als je over één of twee weken nog eens kijkt, zitten er eerst vliegen en kevers in en later maden en larves. Lekker!

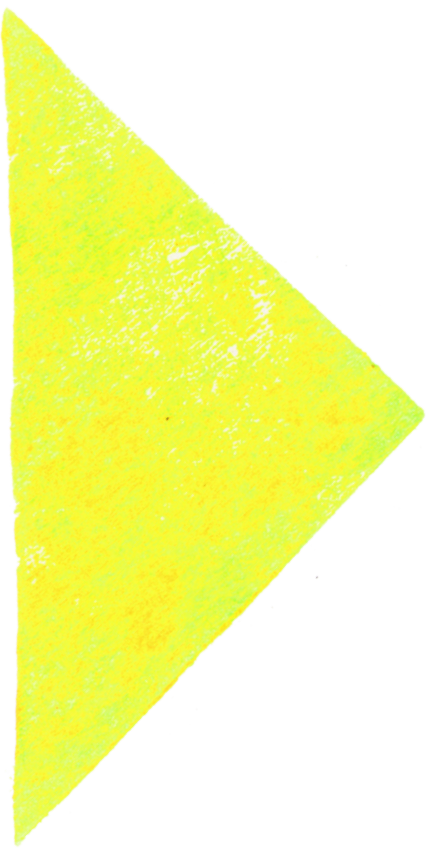
“ De holtes in staand dood hout zijn belangrijk voor dieren die erin wonen, zoals deze eekhoorntjes. Let ook op de kleine gaatjes die goed zijn voor bijvoorbeeld solitaire bijen.

TANGRAM

haal het
middenblad
uit de nietjes

Een tangram is een oude Chinese puzzel die bestaat uit 7 stukjes. Deze stukjes vormen samen een vierkant zoals hiernaast. Met de stukken kan een oneindig aantal figuren gemaakt worden. Volgens de regels van het spel moeten alle stukjes worden gebruikt.

Puzzel je mee? Knip eerst alle stukken uit!

Probeer de zwarte dieren hieronder na te maken. Vergeet niet dat je altijd alle blokken gebruikt moet hebben. Ga dan eens piepen op de achterkant of je juist was. Veel plezier!

vis

zwaan

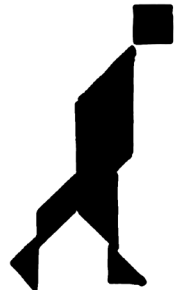
kleine boom

kameel

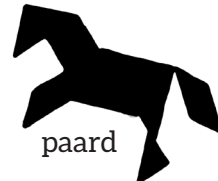
vos

wandelaar

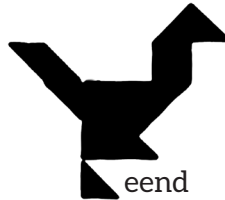
konijn

paard

grote boom

eend

varken

eekhoorn

walvis

TANGRAM

oplossingen

vis

zwaan

kleine boom

kameel

vos

wandelaar

konijn

paard

grote boom

eend

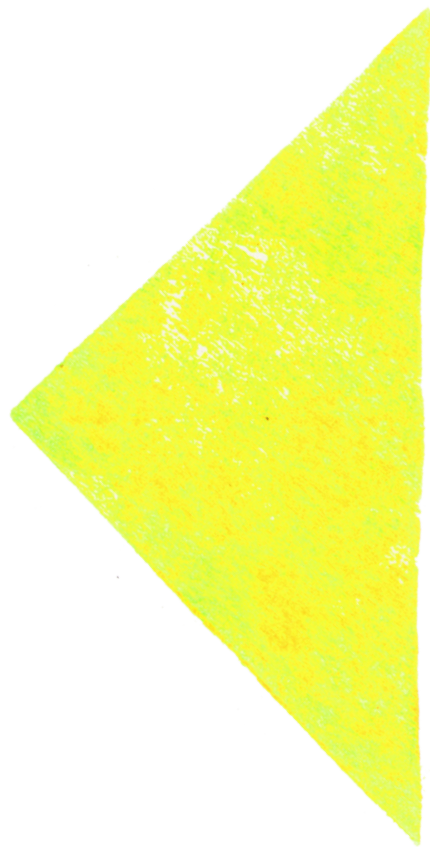
varken

eekhoorn

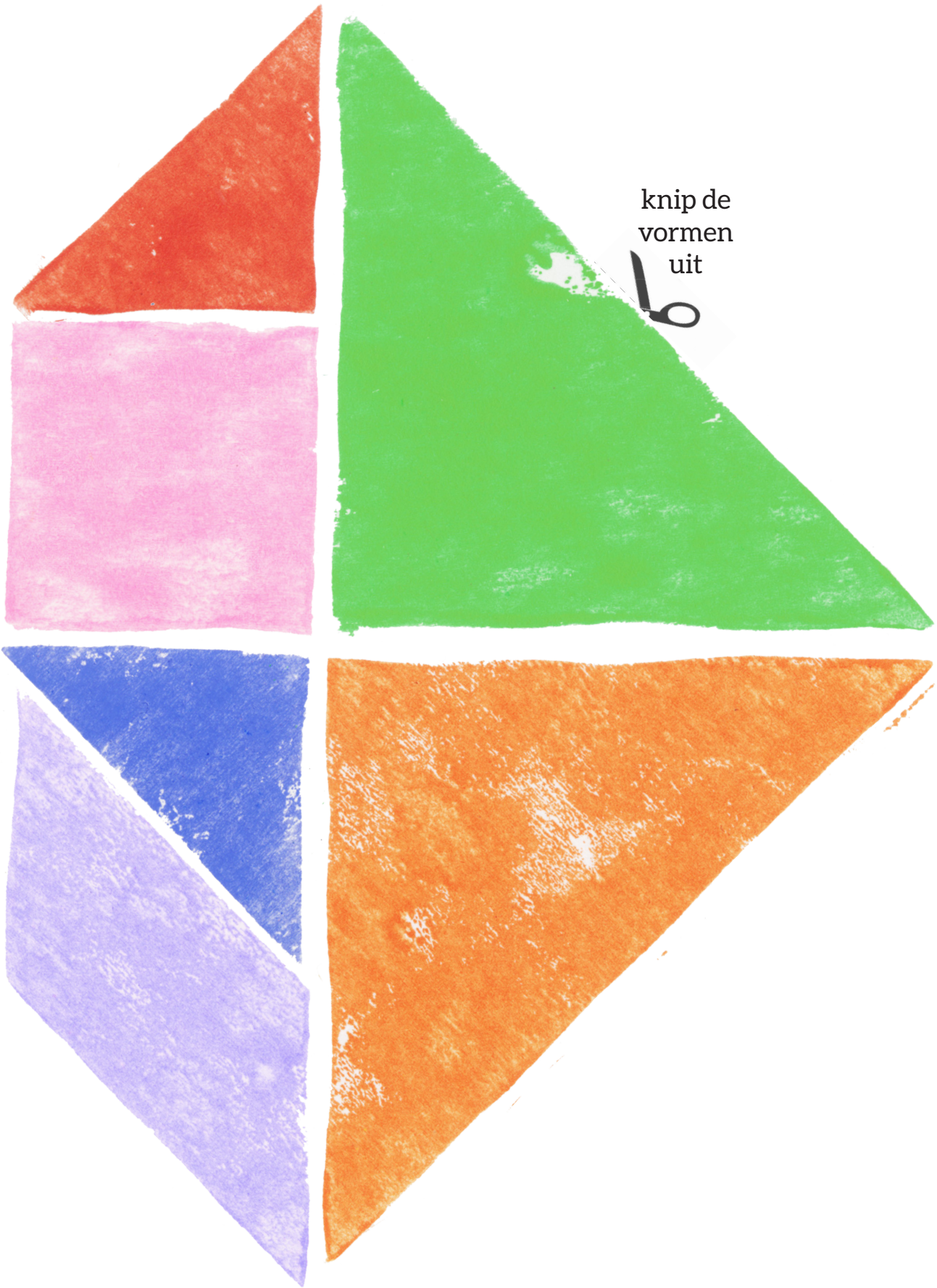

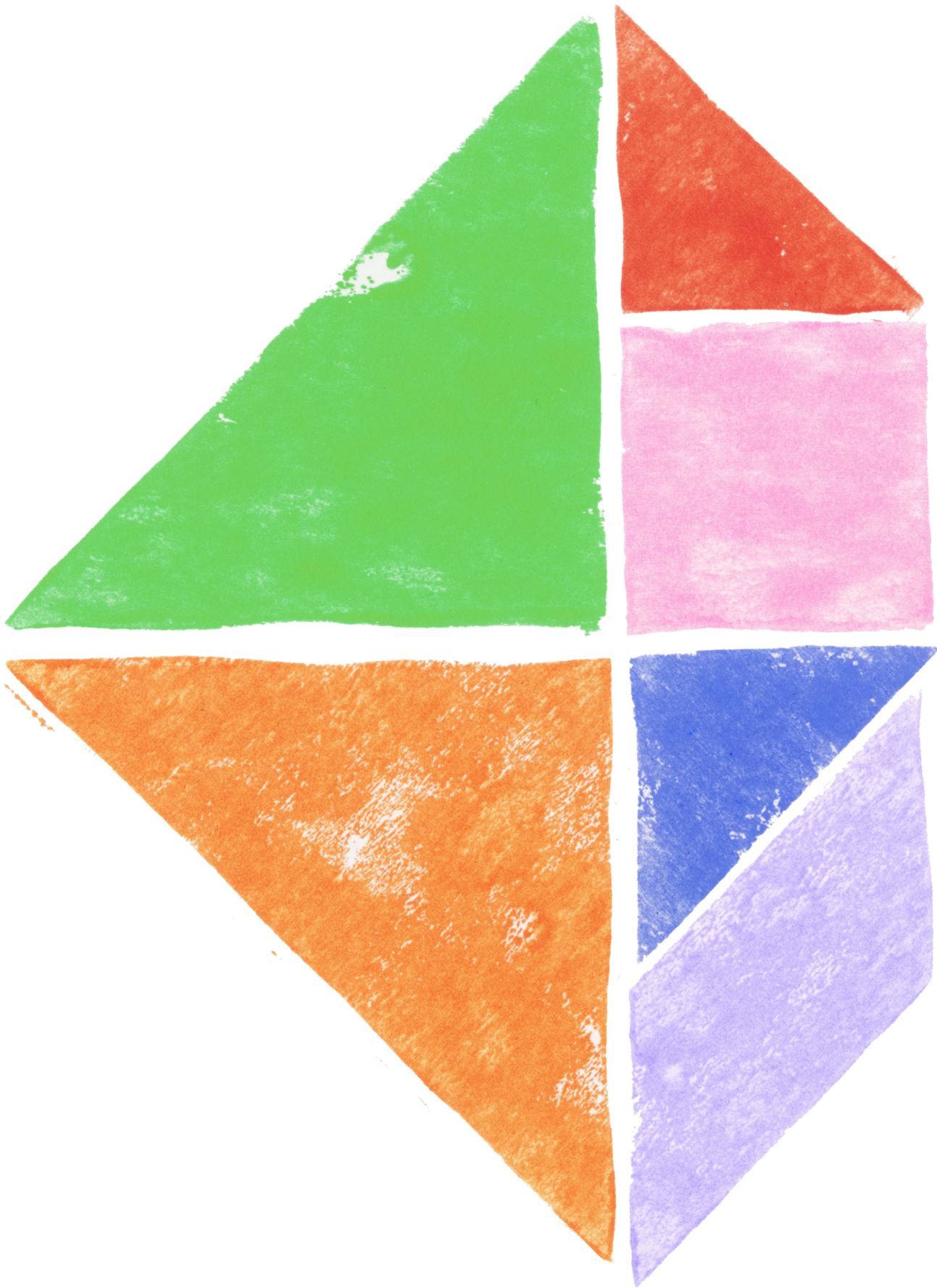
walvis

Alle dieren gevonden? Ontwerp zelf je dier.
Maak er een foto van en stuur het ons door.
Je kan er zelfs een zoekkaart mee winnen. Op
pagina 15 vind je hoe je kan deelnemen aan de
wedstrijd.

knip de
vormen
uit

KOKEN MET: MAURI

APPEL-NOTEN-CAKE

mixer

kom

spatel

noten-
kraker

bakvorm

plankje

mesje

2
appels

4
eieren

150g
boter

6
eetlepels
muesli

300g
zelfrijzende
bloem

1/2
koffielepel
kaneel

150g
rietsuiker +
50g bruine
suiker

snuifje
zout

75g
noten-
mengeling

Breek de eieren.

Voeg de suiker, de vanillesuiker, de kaneel en het snuifje zout toe.

Mix alles door elkaar met de mixer.

Voeg nu beetje bij beetje de bloem toe en mix tot er geen brokjes meer zijn.

Voeg de in stukjes gesneden appel toe.

Voeg ook de helft toe en meng alles met de spatel.

raar met de

4

Voeg de zachte of gesmolten boter toe.

5

Mix alles door elkaar met de mixer.

van de muesli
nog eens met de

9

Beboter de bakvorm en strooi er een beetje bloem in zodat de cake niet blijft plakken. Strooi de andere helft van de muesli op de bodem voor een extra knapperig resultaat. Schep hierboven voorzichtig het deegbeslag.

10

11

... en alles de oven in!
50 minuten op 190°C

12

Aanvallen!

JNM POST

kikker@jnm.be

JNM
t.a.v. Het Kikkertje
Tarbotstraat 61F
9000 Gent

MAAK HIER JE TEKENING, GEDICHT, ...

STUUR ONS POST EN WIN!

De eerste 6 piepers die iets inzenden
ontvangen een zoekkaart!

HOE MEEDOEN?

Alles mag! Stuur ons een foto van jezelf met de cake die je maakte of een ander lekker recept. Je mag ook een tekening opsturen of je eigen creatie met de uitneembare tangram. Schrijf je liever een verhaal of een gedicht?

Stuur het op of scan het in!

Duid op de volgende pagina de zoekkaart aan die je graag wil ontvangen. Stuur ons je voorkeur door samen met je eigen creatie en je adres. De eerste 6 piepers krijgen een zoekkaart. Inzenden kan tot eind januari. Bovendien komt jouw inzending misschien op deze pagina terecht voor alle piepers van heel Vlaanderen!

**WEIDVOGELS
ZOEKkaart**

om WEIDVOGELS te herkennen

**VOGELS
ZOEKkaart**

om VOGELS te herkennen

**SPINNEN
ZOEKkaart**

om SPINNEN te herkennen

**VLINDERS
ZOEKkaart**

om VLINDERS te herkennen

**LIBELLEN
ZOEKkaart**

om LIBELLEN te herkennen

**RUPSEN
ZOEKkaart**

om RUPSEN te herkennen

**DIEREN IN DE NACHT
ZOEKkaart**

om DIEREN VAN DE NACHT te herkennen

**MUGGEN, VLIEGEN,
BIJEN, WESPEN
ZOEKkaart**

om MUGGEN, VLIEGEN, BIJEN en WESPEN te herkennen

**BOMEN EN BLADEREN
ZOEKkaart**

om BOMEN aan BLADEREN te herkennen

JNM-WINKEL

dit is Klaas, maar
dan lang geleden

DOOR Klaas Debusschere

**Piepers uit alle
hoeken van het land!**

**Dit is het allerlaatste stukje dat ik
voor jullie mag schrijven.
Een nieuwe winkeldame (en deze keer is
het een echte!) staat klaar om jullie verder
te helpen in jullie zoektocht naar warme
truien en coole t-shirts!**

**Maar voor ik helemaal verdwijn, een
overzichtje van dingen in de JNM-
winkel die ik zelf zou kopen
mocht ik nog een pieper zijn!**

ZOEKKAART 1.20€

Heb je onze voorraad zoekkaarten al eens doorsnuistert? Van spinnen tot amfibieën en reptielen en van Gallen op bladen tot Libellen. Compact en interessant, dat komt van pas op tocht!

**“ Kijk snel op
pagina 15 hoe
je zo'n zoekkaart kan
winnen!**

EEN VOGELFLUITJE 7€

komaan het is zelfs geen fluitje! Wat je er wel mee kan doen, is vogelgeluidjes imiteren! Door te draaien aan het spilletje dat door het hout steekt, maak je piepende, fwiepende, zwiepende en fliepende geluidjes waar vogels op afkomen (en ouders een beetje gek van worden).

Een getrainde vogelfluitter slaagt er zelfs in om vogeltjes te lokken tot op enkele centimeters!

DE POEPKAART 1.80€

(Nederlanders zeggen poep tegen kaka).
Hoe herken je een drol van een vos,
een steenmarter, een bever...? Met deze
kaart kan je snel de link tussen stront en
eigenaar leggen!

WE HEBBEN MAAR ÉÉN PLANEET 12.60€

Red onze Planeet! Hugo Mathyssen schreef er ooit een
prachtig nummer over. Maar waarom moeten we die
redden? En wat kunnen wij als kleine mens doen?
In het boek 'We hebben maar één planeet' kom je er alles
over te weten.

De co-auteur en illustrator waren trouwens beide ook
JNM'er en weten dus heel goed hoe het moet!

Gegroet
en tot ergens in de bossen,
weiden of duinen van het
Vlaamse land (of de Gaume, daar
kan je me ook wel eens zien).
Klaas

JNM-VERKOOFPUNT

Ons verkooppunt vind je terug in de Oxfam Wereldwinkel in de Lammerstraat te Gent en is open van maandag tot zaterdag telkens van 10:00 u tot 18:30 u

Alle JNM-producten zijn verkoopbaar in deze winkel en op woensdag en zaterdagmiddag is er steeds iemand om jullie en de mensen van Oxfam een handje te helpen bij het zoeken naar jullie felbegeerde gidsen en andere JNM-spullen.

En niet alleen de JNM'er wordt in een nieuw jasje gestoken. We kunnen jullie ook al vertellen dat we volgend jaar ook een gloednieuwe webshop lanceren.

Op www.jnm.be/winkel vind je onze catalogus en webshop 24/24 uur, 7/7 dagen terug.

Voor vragen of bestellingen kan je ook steeds terecht bij winkel@jnm.be of 0479/58 64 44.

